

SFS 1978: 599

Utkom från trycket
den 4 juli 1978

Lag om avbetalningsköp mellan näringsidkare m. fl.;

utfärdad den 15 juni 1978.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller avbetalningsköp som sluts mellan näringsidkare i deras yrkesmässiga verksamhet eller som annars faller utanför konsumentkreditlagen (1977: 981).

Med avbetalningsköp avses avtal om köp av vara, om

1. betalningen skall erläggas i särskilda poster, varav minst en sedan varan har lämnats ut till köparen, och
2. avtalet innehåller villkor som ger säljaren möjlighet att återtaga varan om köparen ej fullgör sin del av avtalet (förbehåll om återtaganderätt).

Har avtalet betecknats som uthyrning eller betalningen som vederlag för varans nyttjande föreligger ändå avbetalningsköp, om det är avsett att den till vilken varan utlämnas skall bli ägare av denna.

2 § I lagen avses med

kontantpris: det pris till vilket varan vanligen hålls till handa mot kontant betalning,

kreditbelopp: den del av kontantpriset varmed betalningsanstånd lämnas,

kreditkostnad: det sammanlagda beloppet av alla räntor, tillägg och andra kostnader som köparen har att erlagga med anledning av krediten,

kreditfordran: summan av kreditbeloppet och kreditkostnaden.

3 § Avtalsvillkor som inskränker köparens befogenheter eller förmåner enligt denna lag är ogiltigt.*Förtidsbetalning***4 §** Köparen har alltid rätt att betala sin skuld till säljaren i förtid.

Säljaren får kräva betalning i förtid endast om han har gjort förbehåll härom samt

1. köparen sedan mer än fjorton dagar är i dröjsmål med att erlagga förfallen del av kreditfordringen som uppgår till mer än en tiondel av hela kreditfordringen eller, om dröjsmålet avser två eller flera vid olika tidpunkter förfallna poster, till mer än en tjugondel av denna, eller

2. köparen genom att åsidosätta i förbehållet angiven förpliktelse på grund av avbetalningsköpet har äventyrat säljarens säkerhet i varan.

5 § Vid förtidsbetalning enligt 4 § skall vid beräkning av säljarens fordran den obetalda delen av kreditfordringen minskas med den del av kreditkostnaden som enligt beräkningsgrunder, som står i överensstämmelse med god sed på marknaden, är att hänföra till den ej utnyttjade kredittiden.

Vid avräkning enligt första stycket får säljaren tillgodoräkna sig hela kostnaden för uppläggning av krediten, om denna kostnad särskilt anges i avtalet och ej är oskäligen.

Avräkningsförbehåll

6 § Belopp som köparen erlagger för avräkning på säljarens fordran på grund av avbetalningsköpet får säljaren inte först avräkna på annan fordran.

Första stycket utgör ej hinder för säljare att göra gällande förbehåll om avräkning på fordran som avser ersättning för reparation eller annan åtgärd beträffande varan.

Återtaganderätt

7 § Förbehåll om återtaganderätt får göras gällande endast om

1. köparen sedan mer än fjorton dagar är i dröjsmål med att erlagga förfallen och ej preskriberad del av kreditfordringen som uppgår till mer än en tiondel av hela kreditfordringen eller, om dröjsmålet avser två eller flera vid olika tidpunkter förfallna poster, till mer än en tjugondel av denna, eller som utgör återstoden av kreditfordringen, eller

2. köparen genom att åsidosätta i förbehållet angiven förpliktelse på grund av avbetalningsköpet har äventyrat säljarens säkerhet i varan.

8 § Om köparen i fall som avses i 7 § 1 efter utgången av den där angivna

tiden men innan varan återtages erlägger belopp som inte har betalats i tid jämte dröjsmålsränta och ersättning för säljarens kostnader i anledning av dröjsmålet, i förekommande fall beräknade enligt de grunder som anges i 9 § fjärde och femte styckena, får säljaren ej återtaga varan på grund av dröjsmålet. Ej heller får säljaren i sådant fall göra gällande avtalsvillkor som avses i 4 § andra stycket.

Uppgörelse vid återtagande av vara

9 § Vill säljaren utnyttja rätt att återtaga vara, skall avräkning göras mellan honom och köparen.

Köparen tillgodoräknas härvid varans värde vid återtagandet. Värdet beräknas efter vad säljaren kan antagas få ut genom att på lämpligt sätt försälja varan.

Säljaren får tillgodoräkna sig den obetalda delen av kreditfordringen efter avräkning enligt 5 §, fordran som avser ersättning för reparation eller annan åtgärd beträffande varan och som omfattas av förbehåll som avses i 6 § andra stycket samt i förekommande fall dröjsmålsränta.

Säljaren får därjämte tillgodoräkna sig ersättning för följande kostnader för återtagande av varan, nämligen exekutionsavgift, skälig kostnad för transport av varan samt utgift för inställelse vid förrättning för återtagande, om inställelsen har varit påkallad för tillvaratagande av säljarens rätt. Vid bestämmande av ersättning för utgift för inställelse tillämpas bestämmelserna om beräkning av ersättning av allmänna medel till vittne.

I mål om handräckning för återtagande får säljaren, enligt vad regeringen närmare föreskriver, tillgodoräkna sig även skälig ersättning för eget arbete med anledning av målet samt arvode till ombud eller biträde.

10 § Om köparen vid avräkningen tillgodoräknas ett större belopp än säljaren, får varan återtagas endast om säljaren betalar mellanskillnaden till köparen eller, när varan har värderats av utmättningsman, nedsätter mellanskillnaden hos denne.

Har säljaren för att kunna återtaga varan eller för att denna efter återtagande skall kunna brukas på avsett sätt måst betala skuld som åvilar köparen, får säljaren vid tillämpning av första stycket avräkna sådan betalning mot mellanskillnad köparen till godo.

Tillgodoräknas säljaren ett större belopp än köparen, får säljaren inte kräva ut mer än mellanskillnaden (restskulden).

Handräckning

11 § Säljaren får hos utmättningsman söka handräckning för varans återtagande under förutsättning att rörande avbetalningsköpet har upprättats en av parterna underskriven handling, som innehåller förbehåll om återtaganderätt samt uppgift om kontantpriset, kreditbeloppet, kreditkostnaden, kredittiden, kreditfordringen och de tidpunkter när betalning skall erläggas.

12 § Ansökan om handräckning skall göras skriftligen. Den skall innehålla uppgift om hur stor del av kreditfordringen som utestår obetald. Om säljaren gör anspråk på dröjsmålsränta eller, i fall då avtalet innehåller förbehåll som avses i 6 § andra stycket, ersättning för reparation eller annan

åtgärd beträffande varan, skall i ansökningen också uppges vad säljaren fordrar i den delen. Vid ansökningen skall fogas styrkt avskrift av den handling som anges i 11 §.

Exekutionsavgift skall förskotteras av sökanden, om utmätningsmannen begär det. Betalas inte förskott inom förelagd tid, får handräckningen inställas.

I fråga om handräckning enligt denna lag tillämpas bestämmelserna om utmätning i 56, 59, 60 och 60 a §§ utsökningslagen (1877:31 s. 1).

13 § Handräckning får beviljas endast om det är uppenbart att säljaren enligt 7 § får göra gällande förbehållet om återtaganderätt.

14 § Lämnar säljaren anstånd med sökt handräckning och varar anståndet över sex månader från dagen för ansökningen, är denna förfallen.

Utmätningssmannen får bevilja anstånd med handräckning, om särskilda skäl föreligger med hänsyn till köparens förhållanden och övriga omständigheter. Anstånd får dock ej beviljas utöver fyra månader från dagen för ansökningen om handräckning. Utmätningssmannen får föreskriva villkor för anståndet och, om anledning förekommer till det, förklara att anståndet skall upphöra att gälla.

15 § Vid handräckning skall utmätningsmannen värdera varan. Om det behövs får en eller flera sakkunniga anlitas att biträda vid värderingen.

16 § Beslut i fråga om handräckning överklagas hos överexekutor. Mot överexekutors beslut får talan ej föras.

Är köparen eller säljaren missnöjd med värdering eller annan åtgärd vid handräckningen, är han oförhindrad att väcka talan mot den andre vid domstol.

Visar inte säljaren att han har väckt talan vid domstol inom en månad efter det att handräckningen genomfördes eller, om förrättningen inom den tiden har överklagats, inom en månad efter det att överexekutors beslut meddelades, får köparen hos utmätningsmannen lyfta belopp som har nedsetts enligt 10 § första stycket.

17 § I fråga om handräckning gäller i övrigt utsökningslagen (1877:31 s. 1) i tillämpliga delar.

Återtagande genom verkställighet av dom

18 § Ansökan om verkställighet av dom varigenom köparen har förpliktats återlämna vara som har sålts genom avbetalningsköp görs skriftligen eller muntligen, varvid domen skall ges in.

I fråga om verkställigheten tillämpas 12 § tredje stycket, 14 § och, om ej annat följer av domen, 15 §. Beträffande talan mot utmätningsmannens värdering tillämpas 16 § andra och tredje styckena. Den tid av en månad som anges i sistnämnda stycke räknas dock i fall då förrättningen har överklagats från den dag då beslut av högre instans vann laga kraft.

Utmätningsförbud

19 § Vara som har sålts genom avbetalningsköp får ej utmätas för fordran på grund av köpet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1979. Samtidigt upphävs lagen (1915: 219) om avbetalningsköp samt lagen (1977: 982) om ändring i lagen (1915: 219) om avbetalningsköp.

Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till eller avses annars däri lagrum som har ersatts genom föreskrift i den nya lagen skall i stället denna tillämpas.

Äldre lag gäller fortfarande i fråga om köp som har ingåtts före den nya lagens ikraftträdande.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

SVEN ROMANUS
(Justitiedepartementet)

